

Μανιφέστο του Joaquim M. Puyal σχετικά με το Δημοσιογραφικό Λειτουργήμα

Νοέμβριος 2006 – 1η αναθεώρηση Νοέμβριος 2010

ΜΑΝΙΦΕΣΤΟ ΤΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΜΑΤΟΣ ΥΠΟ ΑΠΕΙΛΗ (έκδοση 2.0)

“Το δημοσιογραφικό λειτουργήμα είναι ένα λειτουργήμα που τελεί υπό απειλή. Από τα συμφέροντα των ιδιοκτητών των μέσων ενημέρωσης που, αν περιορίζουν την παραγωγή μηνυμάτων σε ένα απλό φόντο επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, μας οδηγούν σε μια εμπορευματοποίηση χωρίς όρια. Από τα συμφέροντα επίσης των ισχυρών (οι οποίοι διαθέτουν δημοσιογράφους τους οποίους εμείς, ενίοτε, αφήνουμε να κάνουν τη δουλειά του δημοσιογράφου) όταν μας υποκλέπτουν την ιδιότητα της επιλογής και της εγγύησης του περιεχομένου. Η τελευταία απειλή είναι αυτή που προέρχεται από τις επιπτώσεις των ψηφιακών τεχνολογιών και της παγκοσμιοποίησης, που επιτρέπει σε κάθε είδους άτομα και ομάδες (του λίγο πολύ ανεπτυγμένου κόσμου) να μετατραπούν σε παραγωγούς λόγου, να τον διασκορπίσουν ανά τον κόσμο και να τον κάνουν προσβάσιμο σε όσους χρησιμοποιούν το διαδίκτυο, όπου διακινούνται αδιακρίτως ποικιλόμορφα αντικείμενα επικοινωνίας, χωρίς καμιά απολύτως ανάγκη εγγύησης ή πιστοποίησης. Ο πιο ζημιωμένος από αυτή τη σύμπλευση συμφερόντων είναι ο πολίτης, με την ιδιότητα του αποδέκτη.

Η σημαντική απώλεια της μορφής του επαγγελματία δημοσιογράφου, αυτού του περιέργου, στρατευμένου, με προσωπική ματιά, ελεύθερου (σε μεγαλύτερο ή λιγότερο βαθμό), απαιτητικού, σχολαστικού και ανήσυχου όντος που αγρυπνά –πάνω από ο,τιδήποτε άλλο– για τα συμφέροντα του αποδέκτη, μπορεί να είναι ανεπανόρθωτη αν το επάγγελμα, στο σύνολό του, δεν την αντιμετωπίσει (απαιτώντας μας ευθύνες και προστατεύοντάς μας). Είναι εξίσου απαραίτητο να προσαρμόσουμε τη βιωσιμότητα των προτάσεών μας στην ψηφιακή εποχή, με τη φιλοδοξία να μπορούν τα άτομα να διαμορφώσουν ελεύθερα και με αξιόπιστα εργαλεία τη γνώμη τους. Και ο στόχος αυτός, απέναντι στην πολυποικίλη διακίνηση κάθε είδους μηνυμάτων μέσω του διαδικτύου και τον κίνδυνο καμουφλαρίσματος ή απόκρυψης των υποκινήτων ή πατρώνων τους, θα είναι εφικτός μόνο εάν το αποτέλεσμα της δημοσιογραφικής δραστηριότητας καταστεί απαραίτητο στο βαθμό που θα επιτρέπει τη διάκριση των ενδιαφερόντων μηνυμάτων και την αποτροπή της γενικής σύγχυσης. Η αναγνώριση και η εδραίωση της νέας δημοσιογραφίας του μέλλοντος σημαίνει να καταστούμε απαραίτητοι για την ποιότητά μας, που θα βασίζεται στη χρησιμότητα, την εμπειρία, την εντιμότητα, τη σχολαστικότητα, την αποτελεσματικότητα και την εμπιστοσύνη. Αν τους αφήσουμε να κερδίσουν έδαφος εις βάρος μας και επιτρέψουμε την προοδευτική αποδυνάμωση του τομέα του επαγγέλματός μας (απαραίτητου σε ένα σύστημα αξιόπιστων επικοινωνιών) θα είναι σα να παραιτούμαστε, επίσης, από τη φιλοδοξία εδραίωσης δημοκρατικών θέσεων (σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό) στο σύνολο των κοινωνιών μας.”

ΤΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΜΑ, ΥΠΟ ΑΠΕΙΛΗ

“Το Δημοσιογραφικό Λειτουργήμα είναι ένα λειτουργήμα που τελεί υπό απειλή. Από τα συμφέροντα των ιδιοκτητών των μέσων, όταν περιορίζουν την παραγωγή των μηνυμάτων σε έναν απλό φόντο επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, και μας οδηγούν σε μια εμπορευματοποίηση χωρίς όρια. Από τα συμφέροντα επίσης των ισχυρών (οι οποίοι διαθέτουν δημοσιογράφους τους οποίους εμείς οι υπόλοιποι, ενίοτε, αφήνουμε να μας κάνουν την δουλειά του δημοσιογράφου) όταν μας υποκλέπτουν την ιδιότητα της επιλογής και της εγγύησης των περιεχομένων. Ο πιο ζημιωμένος από αυτή την μέγκενη συμφερόντων είναι ο παραλήπτης των μηνυμάτων, ο δέκτης.

Η απώλεια ειδικού βάρους της μορφής του επαγγελματία δημοσιογράφου, αυτού του περιέργου, στρατευμένου, με προσωπική ματιά, ελεύθερου (σε μεγαλύτερο ή λιγότερο βαθμό), απαιτητικού, αυστηρού και άβολου όντος που αγρυπνά –πάνω από οτιδήποτε άλλο– για τα συμφέροντα του δέκτη, μπορεί να είναι ανεπανόρθωτη αν το επάγγελμα, στο σύνολό του, δεν το αντιμετωπίσει (απαιτώντας μας ευθύνες και προστατεύοντάς μας). Αν τους αφήσουμε να κερδίσουν έδαφος εις βάρος μας και επιτρέψουμε την προοδευτική αποδυνάμωση του επαγγελματικού μας τμήματος (απαραίτητου σε ένα σύστημα αξιόπιστων επικοινωνιών) θα είναι σαν να παραιτούμαστε, επίσης, από την φιλοδοξία εδραίωσης δημοκρατικών θέσεων (σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό) στο σύνολο των κοινωνιών μας.”

Joaquim M. Puyal

(Στο “Col·legi de Periodistes de Catalunya”
Βαρκελώνη, 14 Νοεμβρίου του 2006)